

Mecenatge cultural: solució o desplaçament de la responsabilitat pública?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 17/10/2019 - 11:42 | Última modificació: 23/03/2026 - 12:23

Llegit avui, l'article manté tota la seva vigència. La tensió entre finançament públic insuficient i creixent dependència de recursos privats no s'ha resolt, i continua plantejant una pregunta de fons per a les polítiques culturals locals: fins a quin punt el recurs al mecenatge és una estratègia deliberada o una resposta reactiva davant la manca d'alternatives. Aquesta distinció no és menor, perquè determina si el mecenatge reforça el sistema cultural o n'altera les bases. (n. de l'e., 2026)

En un context de finançament insuficient, el mecenatge s'ha situat al centre del debat cultural. Aquest article revisa fins a quin punt aquesta figura reforça les polítiques culturals o, al contrari, en reconfigura les prioritats i els equilibris de poder.

Mecenatge i cultura son dos conceptes que han anat lligats des d'antic. De fet, l'origen etimològic de la paraula 'mecenatge' prové de 'mecenes', nom que li deu l'origen a una de les famílies més poderoses i influents de la Florència renaixentista, els Mèdici. Sembla ser doncs que el context de la Florència del segle XV té certs paral·lelismes amb el context actual on cultura, interessos privats i poder tenen fortes connexions. A més, a l'actualitat cal afegir-hi la crisi del finançament públic per a les polítiques culturals, fet que ha propiciat que les empreses privades trobessin noves vies de mecenatge per tal d'ampliar el seu radi d'influència. La realitat és que les polítiques culturals han de rebre la figura del mecenatge per tal de poder dur a terme certs projectes culturals.

L'elaboració de l'informe '*El papel del mecenazgo en la política cultural española*' no és casualitat, ja que busca analitzar com interactuen ambdós actors en l'escenari cultural, i no només això, sinó que cerca elaborar propostes per tal de configurar el paper del mecenatge a un escenari de crisi en les arts i la indústria cultural. Així, un dels principals objectius de l'informe és desmuntar a través de l'anàlisi de dades el paper que últimament s'ha atorgat al mecenatge com a "solució màgica" per tal de pal·liar la crisi de finançament de la cultura, així com elaborar un informe que permeti entendre quin és l'estat de salut del mecenatge a l'estat espanyol a l'àmbit cultural.

El context que es dibuixa per tal de situar les polítiques culturals justifica, en certa manera, la presència activa del mecenatge cultural:

"en los últimos años las políticas culturales europeas atraen cada vez más al sector privado acercándose al modelo cultural estadounidense en el que las organizaciones culturales tienen que procurarse una financiación con un papel muy subsidiario de los presupuestos públicos. Se trata, pues, de un elemento que está reconfigurando el papel de la política cultural en la segunda década del siglo XXI."

Conseqüentment, la confiança en el pressupost públic és cada vegada més escassa, fet que provoca la necessitat del finançament privat. Aquesta és almenys la realitat que es configura des de l'informe.

Sembla ser doncs que el mecenatge ha arribat per quedar-se, fet que provoca diverses preguntes. Des de l'informe entenen que el mecenatge en les arts i les indústries culturals s'hauria de tractar de la següent manera: "Cualquier tipo de decisión política acerca del papel que debe jugar el mecenazgo y su impacto y eficiencia en el ecosistema cultural no debería, pues, pasar por alto los valores, las instituciones, las prácticas y las culturas evaluativas. (...) El discurso solucionista del mecenazgo puede enmascarar las necesarias mejoras que se han de acometer en la gestión pública de la cultura y las políticas de fomento" A través d'aquesta cita es pot apreciar la necessitat de crear un marc legal que reguli la presència del mecenatge dins de les polítiques culturals, fet que permetria donar més protagonisme a les pràctiques de finançament privat, una proposta que van portar al Congrés dels Diputats els grups parlamentaris de Ciutadans i el PP.

A banda de la necessitat de regulació també es fa ressò de la importància d'apropar el món de l'Administració pública al del mecenatge i és per aquest motiu que es fan un seguit de propostes per a l'Administració. Un altre dels conceptes que provoquen dissonància és la relació indirecta que s'estableix entre mecenatge i retorn social. Si estem parlant de mecenatge és perquè al darrere hi ha un interès privat, ja que el que es pretén és invertir en un projecte perquè després hi hagi un guany, i per tant un retorn. Parlar de que el mecenatge permet un retorn social d'interès general en l'àmbit cultural és certament complicat. Potser sí que hi podria haver un retorn social, però aquest s'aconsegueix gràcies al projecte cultural en sí, no a la inversió donada per l'empresa privada. Voler connectar el concepte de mecenatge amb el de millora social és una manera de mostrar la cara amable de la inversió privada, però si s'analitza la cara oculta de les principals empreses que fan mecenatge en projectes culturals a Catalunya, descobrirem que són les protagonistes de les principals crisis socials segons recull al Crític Laia Altarriba, al seu reportatge: "[De la Caixa a Damm: La conselleria de Cultura a l'ombra.](#)" [2]

Amb una clara voluntat de fer entrar les pràctiques de mecenatge dins de les polítiques públiques, en cap moment es fa esment de la necessitat de controlar i limitar la llibertat de moviment de les activitats de mecenatge per tal de preservar el caràcter públic de les polítiques culturals i així permetre un equilibri, ans tot el contrari, es busca fomentar les pràctiques de mecenatge i inversió privada augmentant les exempcions fiscals. A més, també es pretén potenciar la cultura del mecenatge promovent la formació en aquest àmbit així com l'increment de pràctiques d'avaluació pròpies del mecenatge en les organitzacions culturals per tal de demostrar-ne el seu impacte. Totes aquestes propostes, al cap i a la fi, cerquen incrementar el caràcter liberal del que podríem ja anomenar 'mercat cultural'. Això ens porta a preguntar-nos si estem venent la cultura a pes, tal com diu Mireia Mora al seu article: "[Subvencions públiques en cultura: preguntes equivocades.](#)" [3] publicat al Crític.

Paradoxalment, el document conclou que el mecenatge a l'estat espanyol és una pràctica volàtil i amb tendència a la baixa, que no assegura un compensació al finançament de la cultura que pugui enfrontar-se a la manca de finançament públic de la cultura. És a dir, no es poden destinar relacions de confiança amb el finançament privat perquè no disposa del mateix caràcter que el públic, un caràcter poc fiable que ens fa reflexionar sobre la necessitat real d'introduir-lo a l'àmbit públic o no.

És evident que el mecenatge és una pràctica existent al panorama cultural i que com a tal ha de gaudir d'una bona regulació per tal d'evitar pràctiques abusives. La qüestió és si no només ens hem de preocupar per una llei de mecenatge oblidant el sistema de finançament públic. Ara per ara, les empreses privades estan invertint en projectes culturals perquè ocupen el buit que provoca la manca de finançament públic, el qual sempre és escàs, però aquest pot millorar en gestió? Posar la mirada vers els mecenatges és quelcom molt necessari, però sempre i quan no es deixi de banda la millora de la gestió del finançament públic.

Podeu consultar el document complet aquí:

PDF [El papel del mecenazgo en la política cultural española](#) [4]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: finançament de la cultura

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: economia de la cultura

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/mecenatge>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://www.elcritic.cat/reportatges/de-la-caixa-a-damm-la-conselleria-de-cultura-a-ombra-30646>

[3] <https://www.elcritic.cat/opinio/mireia-mora/subvencions-publiques-en-cultura-preguntes-equivocades-30893>

[4] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/papeldelmecenazgo.pdf>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/8035>